

НАУЧНО ИСТРАЖИВАЧКИ ПРОЈЕКАТ
“Правни аспекти савремених друштвених кретања у Републици Србији” -
за период 01.01.2019. – 31.12.2021. године

Издавач

Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици,
Правни факултет

За издавача

Проф. др Душанка Јововић, декан

Главни и одговорни уредник

Проф. др Јелена Беловић, руководилац пројекта

Секретар пројекта

Проф. др Страхиња Миљковић

Уређивачки одбор

Проф. др Душанка Јововић
Проф. др Владимир Боранијашевић
Проф. др Олга Јовић Прлаиновић
Проф. др Дејан Мирковић
Проф. др Бојан Бојанић
Проф. др Здравко Грујић

Технички уредник

Младен Тодоровић

Дизајн корица

Кварк Краљево

Штампа

Кварк Краљево

Тираж:

50 примерака

ISBN 978-86-6083-077-9

**Штампање овог зборника помогло је Министарство просвете, науке и
технолошког развоја Републике Србије**

Др Дејан МИРОВИЋ*

327(4-672EU)
323.173(497.115)

СЕЦЕСИЈА, ДИСОЛУЦИЈА И ОДНОС ЕУ ПРЕМА ПОКУШАЈУ СЕЦЕСИЈЕ КОСОВА ОД СРБИЈЕ

Сажетак: Постоји дистинкција између права на самоопредељење и сецесије, показују дефиниције из правне теорије. Сецесија је, стварање нове независне државе кроз одвајање дела територије и становништва од постојеће државе, без њене сагласности, код дисолуције постоји сагласност централних власти. Узорци за сецесију у ширем смислу су политичке, економске и верске природе. Често се дешава да је помаже нека страна сила. Синоним за сецесију је сепаратизам. Повеља УН не признаје право на сецесију. Сецесија југословенских република за коју су "награђени" чланством у УН је ипак била *sui generis* који је омогућен је специфичним међународним околностима из тог периода или "сумраком" међународног јавног права (доминацијом западне политике над правом у УН). Само десетак година касније, тај *sui generis* није био могућ јер је одбијено чланство такозваног Косова у УН пре свега захваљујући Руској Федерацији. Ову правну чињеницу није променило ни то што је већина држава чланица ЕУ признала такозвано Косово. Упркос тврдњама из најутицанијих држава ЕУ да ова међународна организација признаје сецесију Косова од Србије, то није тачно. У контексту међународног права Европска унија је регионална међународна организација. Њене одлуке не обавезују државе које нису чланице ЕУ. Такође, такозвано Косово није признало ни пет држава чланица ЕУ (Шпанија, Грчка, Словачка, Кипар и Румунија) и то одузима легитимитет члану 14 Бриселског споразума чак и унутар саме ЕУ.

Кључне речи: сецесија, дисолуција, УН, ЕУ, Србија, Косово и Метохија.

1. УЖЕ И ШИРЕ ДЕФИНИЦИЈЕ СЕЦЕСИЈЕ

Постоји дистинкција између права на самоопредељење и сецесије, показују дефиниције из правне теорије. На пример, дипломата и професор Будимир Кошутин са Правног факултета у Београду износи ужу дефиницију сецесије: " Сецесија је према том ужем схватању, стварање нове независне

* Ванредни професор, Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, Правни факултет, dejan.mirovic@pr.ac.rs

државе кроз одвајање дела територије и становништва од постојеће државе , **без њене сагласности**" (подвукао Д. М.).¹ Ако постоји сагласност постојеће државе онда се ради о "деволуцији" истиче Кошутећ и наглашава да право на самоопредељење народа није исто што и право на сецесију и наводи пример из припремних радова приликом закључивања Међународног пакта о грађанским и политичким правима УН : "У расправама у Комисији УН за људска права о члану 1 Пакта о грађанским и политичким правима, представници Југославије и САД поднели су амандман о ефектима права на самоопредељење које је укључивало' право на отцепљење и установљење политички и економски независне државе' који је у Комисији глатко одбијен".²

Када анализирамо ове прецизне Кошутећеве дефиниције и примере, можемо приметити следеће :

1. Сецесија није у складу са међународним јавним правом. Држава као субјект међународног јавног права не даје сагласност отцепљеној или непризнатој творевини за њу и зато је сецесија кршење међународног јавног права
2. Деволуција јесте у сагласности са међународним јавним правом јер постоји сагласност матичне државе за одвајање сецесиониста.
3. Право на самоопредељење не укључује у себи право на сецесију . То нису синоними.

На сличан закључак указују и дефиниције проф. др Бориса Кривокапића.³ У његовом Енциклопедијском речнику међународног права и међународних односа , се наводи да реч сецесија своје порекло изводи из римског права и латинске речи *secession* (од *secedere* ,на српском; отићи , удаљавати се) која означава ;

1. Сеобу
2. Одвајање
3. Одлазак

Синоним за сецесију је сепаратизам пише Кривокапић. Затим Кривокапић наводи шире и уже значење појма сецесије;

¹ "Сецесија са становишта унутрашњег и међународног права и њене политичке последице: Зборник радова са научног скупа одржаног 3. јула 2020. године", главни уредник Зоран Кнежевић; уредник Коста Чавошки, Српска академија наука и уметности, Београд, 2020, 27.

² Тешко не приметити да се ово олако залагање тадашње СФРЈ 60-тих година за изједначавање права на сецесију са правом на самоопредељење показало као више него неодговорно почетком 90-тих година прошлог века управо на примеру СФРЈ која се распала у крвавом грађанском рату изазваном сецесијом југословенских република .

³ Кривокапић Б. " Енциклопедијски речник међународног права и међународних односа", Службени гласник, Београд, 2010, 968.

1. У ширем смислу, сецесија означава одвајање од нечега, пре свега од остататка заједнице. Пример за то је сецесија плебејаца од патриција у Старом Риму 493. године пре нове ере која је резултирала уступцима патриција на рачун плебејаца.

2. У ужем смислу, сецесија је отцепљење дела неке државе. Узорци за сецесију у ширем смислу су политичке, економске и верске природе. Често се дешава да је помаже нека страна сила и сецесије резултирају дугачким грађанским ратовима попут оних у САД или у СФРЈ

Кривокапић сматра да међународно јавно право дозвољава сецесију само када се ради о деколонијализацији. Унутрашња права је по правилу, забрањују. Кривокапић примећује да је сецесија у сукобу са основним принципом међународног јавног права, поштовањем територијалног интегритета. Зато истиче да је питање сецесије веома сложено и да "не зависи толико од правних колико од политичких чинилаца".

Дефиниције вероватно и највећег правника XX века Карла Шмита указују да је Кривокапић на правилном путу када тврди да политика утиче на право у случају сецесије. Шмит пише да се држава и право не могу одвојити од политике али и да је још од 1500 године међународно јавно право постаје "евроцентрично".⁴ Шмит наводи и да се евроцентрично међународно право ширило по целој планети уз колонијалана освајања западних држава: "⁵

На основу оваквих дефиниција Кривокапића и Шмита се могу извести следеће дефиниције када се ради о сецесији и њеној усклађености са међународним јавним правом :

1. Политички утицаји у међународном јавном праву стоје иза "рехабилитације"сецесије
2. "Рехабилитација" сецесије се врши применом начела ретроактивности
3. "Рехабилитација" сецесије се врши и применом начела доминације међународног јавног права над унутрашњим (моноистичка теорија)
4. Иза политичке "рехабилитација" сецесије стоје западне силе
5. Да се ради о питању иза кога је сукоб политике и права, показује и позната реченица бившег генералног секретарта УН, У Танга из 1970 године: "Што се тиче питање сецесије посебног дела државе, став УН је неспоран. Као међународна организација, УН нису никад прихватиле, не прихватају, нити ће, ја верујем,икад прихватити принцип сецесије дела државе, чланице УН". Овај став У Танга произилази из Повеље УН из 1945. године као најважнијег међународног уговора, или једне врсте устава међународне заједнице. Повеља УН не признаје право на сецесију и она се у њој уопште

⁴ Шмит К. "Норма и одлука : Карл Шмит и његови критичари "Филип Вишњић, Београд, 2001, 8-16.

⁵ Шмит К. "Номос земље у међународном праву: Jus Publicum Europaeum", Федон, Београд, 2011, 145-147.

не помиње показује језичко тумачење текста овог вишестраног уговора.⁶

УН и ЕУ су прихватиле сецесију дела признате државе чланице када се радило о СФРЈ почетком 90 - тих година прошлог века. Сецесија југословенских република за коју су "награђени" чланством у УН је *zatosui generis* који је омогућен специфичним међународним околностима из тог периода или "сумраком" међународног јавног права (доминацијом западне политике над правом у УН). Само десетак година касније, тај *sui generis* није био могућ јер је одбијено чланство такозваног Косова у УН пре свега захваљујући Руској Федерацији. Ову правну чињеницу није променило ни то што је већина држава чланица ЕУ признала такозвано Косово.

2. ТЕОРИЈА НЕГАЦИЈЕ ИЛИ ДВОСТРУКА ЗАБРАНА СЕЦЕСИЈЕ У МЕЂУНАРОДНОМ И УНУТРАШЊЕМ ПРАВУ, ПОРЕЂЕЊЕ СА КЕЛЗЕНОВОМ ТЕОРИЈОМ ЧИСТОГ ПРАВА

Према овој теорији, сецесија је повреда члана 2 Повеље УН. Зато је позитивно међународно јавно право је "забрањује", ако се не ради о деколонизацији. Сецесију такође забрањује и унутрашње право или већина

⁶ На пример, у вероватно најзначајнијем, члану 2 Повеље УН, у оригиналном тексту на енглеском уопште нема помињања речи сецесија;
"The Organization and its Members, in pursuit of the Purposes stated in Article 1, shall act in accordance with the following Principles.

1. The Organization is based on the principle of the sovereign equality of all its Members.
2. All Members, in order to ensure to all of them the rights and benefits resulting from membership, shall fulfill in good faith the obligations assumed by them in accordance with the present Charter.
3. All Members shall settle their international disputes by peaceful means in such a manner that international peace and security, and justice, are not endangered.
4. All Members shall refrain in their international relations from the threat or use of force against the territorial integrity or political independence of any state, or in any other manner inconsistent with the Purposes of the United Nations.
5. All Members shall give the United Nations every assistance in any action it takes in accordance with the present Charter, and shall refrain from giving assistance to any state against which the United Nations is taking preventive or enforcement action.
6. The Organization shall ensure that states which are not Members of the United Nations act in accordance with these Principles so far as may be necessary for the maintenance of international peace and security.
7. Nothing contained in the present Charter shall authorize the United Nations to intervene in matters which are essentially within the domestic jurisdiction of any state or shall require the Members to submit such matters to settlement under the present Charter; but this principle shall not prejudice the application of enforcement measures under Chapter VII.

устава у модерним државама је не допушта. Дакле, постоји "двострука" забрана сецесије у међународном јавном праву и унутрашњем праву односно у уставима.⁷

Зато је страно мешање и потпомагање сецесије грубо кршење члана 2 Повеље УН која гарантује територијални интегритет, сувереност и политичку независност држава чланица УН и кршење унутрашњег права већине држава чланица ове најзначајније међународне организације. Са друге стране, теорија негације не узима у обзир да ли је сецесија изведена насилно или ненасилно, да ли је било сагласности централних власти или не.

Дакле, када се на теорију негације сецесије примени систематски и историјски метод тумачења, примећује се да је она најближа духу Повеље УН и начелима међународног јавног права. Теорија негације, у суштини ставља начело територијалног интегритета и усвернитета држава изнад сецесије. Зато се може тврдити да утицај политике великих сила на њу скоро да не постоји

Оно што је слаба тачка теорији негације јесте негирање дисолуције или процеса одвајања територије уз сагласност централних власти. Односно, дисолуција ипак није исто што и сецесија, јер се изводи уз сагласност централних власти. Дакле сецесија и дисолуција нису синонимикао што се тврди у теорији негације. Такође, доказивање притиска страних сила на власти које пристају на дисолуцију је веома компликован процес. На пример, јасни елементи дисолуције су присутни у *Првом споразуму о принципима који регулишу нормализацију односа* из 2013. године (у даљем тексту: Бриселски споразум) и у Економској нормализацији из 2020. године (у даљем тексту: Вашингтонски споразум.). Са друге стране, Бриселски споразум и Вашингтонски споразум омогућавају фактичку сецесију такозваног Косова, али је веома компликовано доказати са аспекта Бечке конвенције о уговорном праву из 1969. године притиске страних сила, јер су српске власти више пута истакле да су ова два међународна уговора наводно велики успеси српске дипломатије и политике и да у они добровољно пристали на њих.⁸

⁷ У контексту сукоба између политичко и правног тумачење односа сецесије и међународног јавног права, научни саветник и правник са Института за међународну политику и привреду из Београда др Душко Димитријевић износи неколико доминатних ставова у међународној доктрини када се ради о сецесији Сецесија са становишта унутрашњег и међународног права и њене политичке последице: Зборник радова са научног скупа одржаног 3. јула 2020. године", главни уредник Зоран Кнежевић; уредник Коста Чавошки, Српска академија наука и уметности, Београд, 2020, 58-63.

⁸ Више о овоме „Мировић Д. Бриселски споразум из 2013. и Бечка конвенција о уговорном праву“, Национални интерес, година X, vol 18, број 3/2013, 135–154. и Мировић Д. " Поређење Бриселског споразума са уговором САД и Панаме из 1903. године у контексту терорије Карла Шмита о празном сувернитету", Право у функцији

У правно-теоријском смислу теорија негације има бројне и упадљиве сличности са Келзеновом чистом теоријом права у којој аустријско - амерички правник тврди да да треба потпуно одвојити политику од права: " Оно што се не може наћи у садржини позитивноправних норми не може ни ући у неки правни појам" пише он.⁹ Основна опасност за право је политика "јер она није предмет науке" и зато је "необходно да се она одвоји од права". Шта више, захтев за "потпуним одвајањем од политике од права не може се искрено доводити у питање ако се уопште жели да постоји ма каква правна наука" тврди Келзен и истиче да је предмет правне науке позитивно или реално право за разлику од "идеалног права циља политике". На крају, Келзен сматра да се његова чиста теорија права мора примењивати не само у унутрашњем праву већ и у међународном јавном праву јер је чиста теорија права антидеолошка.¹⁰

Дакле, Келзен заступа оригиналну теорију по којој је остао познат у правној науци дуго након његове смрти . Он тврди да је право много ближе реалном животу од политике. Политику ставља у исти ред са теологијом ("метафизиком") и идеологијом. Несумњиво је тачно да је политика често подстакнута идеологијом. Међутим, идеологија и теологија су веома удаљене без обзира на неке сличности између марксизма и хришћанства које је приметио Николај Берђајев још пре Келзена. Ипак, руски политички филозоф Берђајев за разлику од Келзена примећује и велике разлике између идеологије (марксизма пре свега) и хришћанства . Он наглашава да је право божанског порекла за разлику од социјализма који је етатистичког порекла¹¹. Зато су људска права универзална тврди Берђајев. Дакле, Берђајев за разлику од Келзена не ставља знак једнакости између комунизма и теологије. Да је Берђајев био у праву показује пад Берлинског зида 1989 године. Он и Келзен се слажу у ставу да је у комунистичким државама политика (идеологија) била изнад права .

Дакле, Келзенова чиста теорија права се мора ставити у хладноратовски контекст. У том смислу треба тумачити и следећу дефиницију Келзена о одвојености права и политике. Он дефинише (оно што је очигледно и за Берђајева пре њега) совјетску теорију међународног јавног

развоја друштва: Зборник радова, Том 1 ,Приштина/Косовска Митровица: Правни факултет Универзитета, 2019.стр 425-437. и Мировић Д. , "Вашингтонски споразум 2020", Српска правна мисао бр. 53, Бања Лука , 2020, 25-37.

⁹ Келзен Х., " Општа теорија државе и права", Правни факултет, Београд, 2010. стр 67-72.

¹⁰ "Чиста теорија је монистичког карактера... истинска правна наука баш због антидеолошког карактера... Корен је сваке политичке идеологије у хтељу, а не у сазнању, у емоционалном а не у рационалном елементу наше свести" .

¹¹Берђајев Н., "Нова религијска свест и друштвена стварност", Логос , Београд, 2001, 68, 122,160, 175, 185.

права права као идеолошко-политичку или "интер-класну".¹² Са друге стране, Келзен одбија могућност да на Западу (САД) политика или идеологија могу да утичу на право: "Изгледа према томе, да чиста теорија права не одговара данашњици, када у великим и значајним земљама под управом партијске дикатуре неки од најистакнутијих представника правне науке не знају за виши задатак него да служе својом 'науком' - политичкој власти датог тренутка. Што аутор ипак има смелости има смелости да објави ову општу теорију права и државе, то је зато што верује да се у англоамеричком свету, где се слобода науке и даље поштује и где је политичка власт боље стабилизована него игде другде, идеје више цене него власт."¹³ Дакле, политика и идеологија утичу на комунистичко схватање права, оне су присутне и у теологији само их нема на капиталистичком Западу сугерише Келзен.

Велико је питање да ли би ова дефиниција Келзен издржала пробу праксе. На пример, да је он као професор на Берклију заступао комунистичке идеје и хвалио или, неке делове Устава СССР. Сасвим је вероватно да би убрзо после тога остао без посла иако је избегао у САД из нацистичке Немачке Међутим, оно што је важније од ових хипотетичких нагађања је чињеница да његова дефиниција одвојености права и политике у САД није издржала пробу времена. Пример који то јасно показује је идеолошко партијски мотивисано понашања Врховног суда САД у време огромне изборне кризе 2020 године. У децембру 2020. године Врховни суд САД је без коментара (!?) одбацио захтев републиканских конгресмана који су довели у питање, уз навођење бројних доказа, гласање у (кључној по резултате председничких избора) америчкој држави Пенсилванији. Конгресмени су тврдили да је противуставна и противзакона одлука о проширењу гласања поштом. Овако понашање Врховног суда САД је још чудније ако се зна да је само неколико недеља после такве политичке одлуке незадовољство неправилностима у изборном процесу кулминирало упадом велике масе републиканаца у Конгрес САД, када је било и људских жртава. Овај пример јасно показује да је политика у САД чак изнад највише судске институције, симбола правног поретка или да је воља једне партије била изнад Врховног суда САД 2020 године.

Зато се може тврдити да теорија чистог права, или стриктне одвојености политике и права не важи у САД. Односно, може се тврдити да је Келезенова теорија чистог права хладноратовска и идеолошка, јер је требала да прикаже САД као идеално друштво за разлику од комунистичког. Она није издржала пробу времена показују догађаји у САД из 2020 и

¹² Kelsen H., *The Communist Theory of Law*, Prager, New York, 1955, 152.

¹³ Келзен Х., " Општа теорија државе и права", Правни факултет, Београд, 2010, 72

идеолошко партијске одлуке Врховног суда САД. Зато се може извести аналогија са негационистичком теоријом сецесије. Она не узима у обзир као и чиста теорија права политички утицај западних држава на право. Негационистичка теорија сецесије не допушта постајање нелегалних сецесија које су изведене уз помоћ и подршку западних држава. Она не може да реши проблем који се појављује у пракси. Ако је сецесија забрањена забрањена у међународном јавном праву и политика нема никакв утицај на понашање држава у случају унилателарне сецесије, зашто је западне државе на челу са САД и већина држава ЕУ подржавају, на пример у случају такозваног Косова? Ово су питања на која негационистичка теорија сецесије не може да пружи уверљиве одговоре.

3. ЕУ И ПИТАЊЕ СЕЦЕСИЈЕ КОСОВА

Упркос тврдњама из најутицанијих држава ЕУ да ова међународна организација признаје сецесију Косова од Србије, то није тачно. У члану 14 Бриселског споразума постоји на први поглед формулација која то омогућује: „Договорено је да ниједна страна неће блокирати, или подстицати друге да блокирају напредак друге стране на њеном путу ка ЕУ.“¹⁴

Међутим, то није било довољно за де iure признање Косова, иако према Лисабонском уговору из 2007. године (највишем правном акту ове међународне организације) само државе могу бити чланице ЕУ.¹⁵ У контексту међународног права Европска унија је регионална међународна организација. Њене одлуке не обавезују државе које нису чланице ЕУ. Одлуке ЕУ не обавезују на пример Русију и Кину или муслиманске државе које не признају Косово. Такође, такозвано Косово није признало ни пет држава чланица ЕУ (Шпанија, Грчка, Словачка, Кипар и Румунија)¹⁶ и то одузима легитимитет члану 14 унутар ЕУ, односно члан 14 нема оно што Карл Шмит дефинише као „вредносно важење.“¹⁷

¹⁴ Више о овоме Мирковић Д. "Вашингтонски споразум 2020: Косово -Јерусалим", *Catena mundi*, Београд, 2021, 26-43

¹⁵ На пример, у члану 17 Уговора о Европској унији (први део Лисабонског уговора) наводи се да се чланови Европске комисије бирају из „држава чланица“, у члану 30 Уговора о функционисању Европске уније (други део Лисабонског уговора) наводи се да део царинске уније могу бити само „државе чланице, итд.

¹⁶ У Бриселу би морали да осмисле, уз велике муке, квазиправно или политичко тумачење члана 236 или 238 Уговора о функционисању Европске уније којима се прописује квалификована или проста већина за доношење одлука у Европском савету или у Савету министара.

¹⁷ Шмит К., „Норма и одлука: Карл Шмит и његови критичари“, Филип Вишњић, Београд, 2001, 307.

Зато је члан 14 Бриселског споразума имао ограничено дејство не само ван ЕУ, већ и унутар те организације.¹⁸

Чињеница да члан 14 није могао да омогући ступање Косова у УН је веома важна у контексту међународног права јер би такозвано Косово тек ступањем у УН било *de iure* признато као пуноправни члан „међународноправног поретка и међународноправне заједнице.“¹⁹ (Ханс Келзен чак тврди да су државе органи међународне заједнице).²⁰ Дакле, правна софистерија је тврдња да ЕУ као правно лице признаје независност такозваног Косова. Признају је појединачне државе чланице ЕУ и то не све .

4. ЗАКЉУЧАК

Постоји дистинкција између права на самоопредељење и сецесије, показују дефиниције из правне теорије. Сецесија је, стварање нове независне државе кроз одвајање дела територије и становништва од постојеће државе, без њене сагласности, код дисолуције постоји сагласност централних власти. Узорци за сецесију у ширем смислу су политичке, економске и верске природе. Сецесија југословенских република за коју су "награђени" чланством у УН је ипак била *sui generis* који је омогућен је специфичним међународним околностима из тог периода или "сумраком" међународног јавног права. Само десетак година касније, тај *sui generis* није био могућ јер је одбијено чланство такозваног Косова у УН пре свега, захваљујући Руској Федерацији и њеном праву вета у СБ УН. Ову правну чињеницу није променило ни то што је већина држава чланица ЕУ признала такозвано Косово. Ипак, упркос тврдњама из најутицанијих држава ЕУ да ова међународна организација признаје сецесију Косова од Србије, то није тачно. У контексту међународног права Европска унија је регионална међународна организација. Њене одлуке не обавезују државе које нису чланице ЕУ. Одлуке ЕУ не обавезују на пример Русију и Кину или муслиманске државе

¹⁸ Велика економска предност ЕУ у односу на УН не мења ту правну чињеницу. Такозваном Косову не помаже чињеница да је буџет ЕУ 2019. износио око 148 милијарди евра док је буџет УН за 2020. годину износио само око 2,5 милијарде евра.

¹⁹ Ђорђевић С., „Увод у међународно право“, Правни факултет, Београд, 2007, 91; Упадљиво изостављање Резолуције 1244 СБ УН из текста Бриселског споразума, посебно из члана 14, не мења ове правне чињенице (већу правну моћ чланства у УН над оним у ЕУ). Пре свега, Република Србија (тада СРЈ) није била страна уговорница Резолуције 1244. Резолуција 1244 зато не може бити дерогирана од стране уговора ниже правне вредности као што је Бриселски споразум. Вучићева власт може да потпише било коју врсту уговора са сецесионистима у Приштини, чак и да их посредно призна као државу као у члану 14 Бриселског споразума, али са аспекта међународног јавног права то ће увек имати мању снагу од Резолуције 1244.

²⁰ Келзен Х., „Чиста теорија права“, Правни факултет, Београд, 2007, 98.

које не признају Косово. Такође, такозвано Косово није признало ни пет држава чланица ЕУ (Шпанија, Грчка, Словачка, Кипар и Румунија) и то одузима легитимитет члану 14 Бриселског споразума унутар ЕУ, односно члан 14 нема оно што Карл Шмит дефинише као "вредносно важење". Дакле, правна софистерија је тврдња да ЕУ као правно лице признаје независност такозваног Косова. У Бриселу би морали да осмисле, уз велике муке, квазиправно или политичко тумачење члана 236 или 238 Уговора о функционисању Европске уније којима се прописује квалификована или проста већина за доношење одлука у Европском савету или у Савету министара када се ради о признању такозваног Косово. Тренутно нема ни назанаке да је тако нешто могуће због противљења 5 држава чланица.

Dejan MIROVIĆ, PhD

Associate professor

University of Pristina - Kosovska Mitrovica, Faculty of Law

SECESSION, DISSOLUTION, AND THE EUROPEAN UNION'S STANCE ON KOSOVO'S ATTEMPT TO SECEDE FROM SERBIA

Summary

There is a distinction between the right to self-determination and secession, as shown by definitions from legal theory. Secession is the creation of a new independent state by separating a part of territory and population from an existing state without its consent, whereas, in case of dissolution, there is consent given by the central authorities. In a broader context, the reasons for secession are political, economic and religious in nature. It often happens that secession is supported by a foreign power. A synonym for secession is separation. The UN Charter does not recognize the right to secession, and secession is not even mentioned in it, as shown by the linguistic interpretation of the text of this multilateral agreement. The secession of Yugoslav republics, for which they were “rewarded” with membership in the United Nations, was nevertheless *sui generis*, and it was made possible by the specific international circumstances of that period, or the “twilight” of public international law (the domination of Western politics over law in the UN). Just ten years later, that *sui generis* scenario was not possible because UN membership of the so-called Kosovo was rejected, primarily owing to the Russian Federation. This legal fact cannot be changed even by the fact that the majority of EU member-states have recognized Kosovo. Despite the fact that the most influential states of the European Union claim that this international organization recognizes Kosovo, this is not true. In the context of international law, the European Union is a regional international organization. Its decisions do not bind the states that are not members of the European Union. For instance, EU decisions do not bind Russia and China, nor do they bind the Muslim states that do not recognize Kosovo. In addition, the so-called Kosovo has not been recognized by five EU member-states (Spain, Greece, Slovakia, Cyprus, and Romania), and this nullifies the legitimacy of Article 14 of the Brussels Agreement within the EU.

Keywords: *secession, dissolution, UN, EU, Serbia, Kosovo and Metohija.*

ЛИТЕРАТУРА

Аврамов С, Крећа М. " Међународно јавно право' 'Правни факултет, Београд, 2008.

Anderson, G ., "Unilateral Non-Colonial Secession in International Law and Declaratory General Assembly Resolutions: Textual Content and Legal Effects", *Denver Journal of International Law & Policy*, Volume 41, Number 3, 2013.

Берђајев Н., "Нова религијска свест и друштвена стварност", Логос, Београд, 2001.

Бордман, Ц., Грифин Ц., Озвин М., "Оксфордска историја римског света", Слио, Београд, 1999.

Етински Р. " Међународно јавно право", Службени гласник, Београд, 2010.

Kelsen H., *The Communist Theory of Law*, Prager, New York, 1955.

Келзен Х., " Општа теорија државе и права", Правни факултет, Београд, 2010.

Koptev A.V. The Making of Plebeian Secessions in Roman Historiography. *Vestnik of Saint Petersburg University. History*, 2018, vol.63, issue 3.

Крећа М. " Међународно јавно право ", Правни факултет, Београд, 2012.

Кривокапић Б. "Енциклопедијски речник међународног права и међународних односа", Службени гласник, Београд, 2010.

Мандела Н. "Писма из затвора" Мiba books, Београд, 2018.

Милисављевић Б. "Међународно обичајно право", Правни факултет , Београд, 2016.

Мирковић Д. Бриселски споразум из 2013. и Бечка конвенција о уговорном праву“, *Национални интерес*, година X, vol 18, број 3/2013.

Мирковић Д., Зашто се од Србије тражи да призна Косово или упоредни примери Бангладеша и Турске Републике Северни Кипар“, *Зборник Матице српске за друштвене науке*, Свеска 1494/2014, Нови Сад, 2014.

Мирковић Д., „Босна против Србије и Међународни суд правде“, *Национални интерес*, Београд, година XI, vol 22, број 1/2015, Нови Сад, 2015.

Мирковић Д. "Поређење Бриселског споразума са уговором САД и Панаме из 1903. године у контексту терорије Карла Шмита о празном сувернитету", *Право у функцији развоја друштва: зборник радова*, Том 1 , Приштина/Косовска Митровица: Правни факултет Универзитета, 2019.

Мирковић Д. , "Вашингтонски споразум 2020 ", *Српска правна мисао* бр. 53, Бања Лука, 2020.

Мирковић Д. "Бриселски споразум : хронологија и последице" *Catena mundi*, Београд, 2019.

Мирковић Д. "Вашингтонски споразум 2020: Косово -Јерусалим", *Catena mundi*, Београд, 2021.

Станојевић О., " Римско право "Досије , Београд, 2007.

"Сецесија са становишта унутрашњег и међународног права и њене политичке последице:зборник радова са научног скупа одржаног 3. јула 2020. године ", главни уредник Зоран Кнежевић ; уредник Коста Чавошки , Српска академија наука и уметности , Београд, 2020.

Хегел Г, В. Ф., " Естетика "други део, БИГЗ, Београд, 1986.

Шмит К. "Норма и одлука : Карл Шмит и његови критичари "Филип Вишњић , Београд , 2001.

Шмит К. "Номос земље у међународном праву: *Jus Publicum Europaeum*", Федон, Београд, 2011.